

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 24. VELJAČE 2012. - BROJ 52

IZDVAJAMO:

TEMA: Globalizacija = denacionalizacija? – 4-5

FOTOGRAFIJA: Marko Nađ – 8-9

GLAZBA: DJ Igor Horvat – 16-17

INTERVJU: Zbogom Brus Li – 20-21

FOTO MJESECA

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Anita Klinac,

Donna Diana Prčić

Lektura:

Vladan Čutura

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

D. B. P.

Dupli raspust!

Dragi tinejdžeri i oni nešto stariji, tek što ste se aklimatizirali na učionice i školsko zvonce, te uzeli knjige u ruke, proglasiše vam novi (izvanredni) raspust. Ovoga puta pravi zimski, s pravim snijegom, kao na prospektima turističkih skijališta. Bilo ga je toliko da je preplavio čak i naše Facebook profile, pa je ovo virtualno okupljalište počelo sličiti forumu za alpiniste ili pak prezentaciji neke grenlandske općine. Temperature su vjerno pratile bjeličastu idilu, stoga se nadam da ste vrijeme provedeno u zatvorenom (čitaj: doma) iskoristili za neke pametne stvari – poput čitanja ili učenja. Ok, i sjedenje za računalom se računa, ukoliko ste ga koristili u obrazovne svrhe. Ako ništa drugo, lekciju iz geografije o »ledenom dobu« izučili ste boreći vani, u formi ogledne nastave. A ostalo gradivo ćete nadoknaditi tijekom produženog polugođa, tj. školske godine. Nije to ništa strašno, valjda će do tada okopniti snijeg ☺

Kao što smo u prošlom broju najavljivali, u proteklih mjesec dana održalo se dosta pokladnih zabava diljem Bačke i Srijema – prela, balova, maskenbala (mačkara). Vjerujem da su se i neki od vas našli na listi sudionika (ne nužno onoj VIP-ovskoj) nekih od tih, mladalačkim žargonom rečeno, partija. A nakon ovog dupliranog raspusta i pokladne razbibrige, počelo je »grijanje stolica«. Mislim se, možda ste se toga i uželjeli. S druge strane, za one koji žele studirati u Hrvatskoj lufta i nije bilo mnogo, jer su pripreme za državnu maturu, koje organizira Hrvatsko nacionalno vijeće, počele. Nastava se održava jednom tjedno po dva školska sata u Hrvatskoj čitaonici u Subotici i u Hrvatskom domu u Somboru. A i naše malo uredništvo je bilo vrijedno, te vam spremilo još jedan broj »Kužiša«. U njemu, među ostalim, nastavljamo priču o angažiranosti mladih u društvenom i institucionalnom životu hrvatske zajednice, podsjećamo na važnost ekološke svijesti, pišemo o svjetski poznatim borcima za ljudska prava. Predstavljamo vam i dvojicu zanimljivih i uspješnih mladića – fotografa Marka Nađa iz Bačkog Monoštora i DJ-a Ivana Horvata iz Subotice. Ovoga puta donosimo poster Žanamari, a napravili smo i intervju s novosadskim bendom Zbogom Brus Li, prepoznatljivom po spoju punka i tamburaške glazbe.

I za kraj već standardna poruka: budite vrijedni, odgovorni i mudri. A među svim silnim obvezama, ako dođete do inspiracije, tekstove, ideje i konstruktivne prijedloge šaljite na naš e-mail: kuzis07@gmail.com. Čitamo se u ožujku!

ZAŠTO SU MANJINSKE ZAJEDNICE NEATRAKTIVNE?

Globalizacija = denacionalizacija?

Piše: Željka Zelić

Sve dok manjinske zajednice budu fokusirane same na sebe, i budu djelovale u takozvanim manjinskim getima, bez pokušaja da sebe predstavu u nekom drugom svjetlu, sve će se manje njih željeti angažirati u njima

Tema iz naslova teksta, koja je dijelom započeta u prošlom broju Kužiša, a u kojoj smo s nekoliko aspekata pokušali doprijeti do srži problema (ne)angažiranja mladih u politici, ali i drugim vidovima društvenoga djelovanja, samo je zapravo nastavak ili produbljivanje već započete teme. Naime, kako vrijeme odmiče, postaje sve jasnije da su u globaliziranom svijetu manjinske zajednice, pa tako i vojvođanski Hrvati, iako se na njih uvijek ukazuje kao na pozitivnu pojavu i obogaćenje jednog društva, sve manje privlačne, pa i samim pripadnicima određene manjinske zajednice, a može biti da upravo ovdje leži odgovor zašto se sve manje mladih želi angažirati u istima. Kulturno i znanstveno djelovanje pojedinaca u malim manjinskim zajednicama još uvijek je gotovo nevidljivo za pripadnike većinske

zajednice, te od te činjenice valja i krenuti promišljati o tomu zašto manjinske zajednice pojedincima ne mogu pružiti dovoljno kada je njihov osobni napredak, ili pak »vidljivost« u društvu u pitanju.

Definicije pojma

Pojam »globalizacija« u današnjem je rječniku više no uobičajen. Koristimo ga gdje i kada god stignemo, budući da je danas više-manje sve globalizirano. No, naizgled jednostavna konotacija koju ovaj pojam u sebi nosi, u stvarnosti podrazumijeva puno zamršenije odnose. Tim više nemoguće je razumjeti suvremene kretnje na različitim poljima čovjekova djelovanja bez

razumijevanja onih tekovina koje sa sobom donosi globalizacija. Davno je Marshall McLuhan rekao kako svijet postaje »globalno selo«, a neki drugi nadovezat će se onom poznatom »Misli globalno, ali djeluj lokalno«, što bi zapravo bilo idealno rješenje. Koliko god McLuhanova tvrdnja imala negativni prizvuk, činjenice i pojave s kojima se svakodnevno susrećemo govore upravo tomu u prilog. Kraj Hladnoga rata i pad Željezne zavjese samo su označile početak jedne nove ere u kojoj nam, kako to tvrdi Samuel Phillips Huntington, ne prijete sukob ideologija, kako je to bilo s raznim »izmima« (komunizam, fašizam i dr.), nego »sukob civilizacija«.

Ako bismo pokušali definirati pojam globalizacije, lako bismo se našli pred nerazjašnjenom zagonetkom, budući da priznata i važeća definicija toga pojma ne postoji ni u znanstvenoj, ni u javnoj debati. Mnogi su teoretičari pokušavali domisliti što bi globalizacija mogla značiti, a radi lakšega razumijevanja iste, spominjem ovdje samo neke od njih, kao što Meghnad Desai, za kojeg globalizacija predstavlja »porast međusobne ovisnosti i integracije različitih ekonomskih sistema na cijeloj zemaljskoj kugli«. Elmar Altvater pak smatra kako ona predstavlja »proces prevladavanja historijski nastalih granica te je sinonim za eroziju (ne za nestajanje) suvereniteta nacionalnih država i predstavlja 'odvajanje' tržišne ekonomije od moralnih pravila i institucionaliziranih veza društva«. Globalizacija bi pak po Malcolm Watersu mogla predstavljati i »socijalni proces tijekom kojega opada utjecaj geografskog položaja (granica) na socijalni i kulturni angažman, a ljudi postaju svjesni slabljenja tog utjecaja. Globalizacija ne implicira homogenizaciju, već implicira veću povezanost i deteritorijalizaciju«. Sve navedeno mogli bismo sažeti u jednostavnu formulaciju kako u današnjemu globaliziranom, tj. umreženom svijetu udaljena mjesta postaju do te mjere povezana da događaji u jednom mjestu mogu biti uzrokom ili posljedicom događaja u nekom drugom, koje je stotinama kilometara udaljeno, i obratno. Ne čudi stoga što je globalizacija danas vidljiva i u našoj široj i daljoj životnoj okolini, društvu, kulturi (u obliku »amerikanizacije« kulture, osvještavanja lokalnih i regionalnih kultura) i ekonomiji (golemom porastu trgovine, globalizaciji financijskoga tržišta, transnacionalnoj proizvodnji i kraju nacionalnih ekonomija). Možda ne najvažniji, ali onda zasigurno najrasprostranjeniji i najtransparentniji oblik globalizacije jest onaj na području politike, koja se ogleda u utrci vodećih tvrtki koje ograničavaju prostor za djelovanje nacionalnih politika, jer se mnogi problemi sada mogu rješavati samo na internacionalnoj razini, tj. globalno. Politika koja je i dalje organizirana teritorijalno, u sklopu nacionalnih država, povlači se pred porastom internacionalno, tj. globalno organizirane ekonomije.

Polis vs. kozmopolis

Pojavi globalizacije znatno je pridonijela i liberalizacija, osobito ona na području trgovine, što je znatno osiromašilo već siromašne zemlje. Naime, da bi se postalo dio globaliziranoga svijeta moraju se prihvatiti svi uvjeti vodećih, kako bi se dobio i neznatni medijski ili neki drugi prostor. Dobar primjer za to mogle bi biti i Srbija i Hrvatska, u kojima su domaći proizvođači nedovoljno zaštićeni, a još manje subvencionirani od strane države. Jasno, pomaci na tom polju vidljivi su, ali još uvijek nedovoljni da bismo mogli reći da su u odnosu na neke druge zapadne države domaći proizvođači na dobitku. I u domaćim se trgovinskim lancima kupci češće odlučuju za ono što nije »domaće« jer je

strano nerijetko jeftinije. Opći pad standarda ili stagnacija pridonijeli su tomu da će prosječni građanin prije kupiti ono što je jeftinije, a manje kvalitetno. Zbog toga, na primjer, od 1997. godine Hrvatska gospodarska komora provodi akciju »Kupujmo hrvatsko«, a sve u cilju zaštite domaćih proizvođača i njihovih proizvoda. No, što će se za nekoliko godina dogoditi s hrvatskim gospodarstvom, ali i drugim puno važnijim aspektima za očuvanje nacionalnoga identiteta kao što su kultura i jezik, kada se utjecaj Europske Unije bude više osjetio, vrijeme će pokazati.

Iz svega rečenog, postaje jasno da globalizacija predstavlja eroziju nacionalne države, tj. oblik denacionalizacije, a osim toga produbljuje jaz između bogatih i siromašnih, te daje poticaj milijunašima koje nije moguće kontrolirati. Budući da mnogi danas sanjaju o sintagmi »put k Europi«, ista ta Europska Unija mogla bi se shvatiti i kao produkt globalizacije pretočene u transformaciju nacionalnih država i udruživanje u nadnacionalne saveze, a produkt te transformacije jest inverzija odnosa polis vs. kozmopolis. Ili, ako ćemo drukčije reći, EU predstavlja svojevrsni pokušaj ostvarenja Kantove ideje »vječnoga mira« i praktičnog kozmopolitizma i odgovora na globalizaciju. Ustav EU mogao bi se shvatiti kao pokušaj oživotvorenja ideje svjetskoga građanstva i velike federacije europskih naroda, tj. ideje »vječnog mira« u Europi. Ideja kozmopolitizma poklapa se s pokušajem stvaranja globalne demokracije, čiji je primjerak Europska Unija, a kozmopolitska koncepcija EU očituje se u »jednakim pravima svih državljana i stranaca«.

Iako govor o globalizaciji, u nekoliko navrata, potiče pesimističke misli i ne budi neku veliku nadu, kada su nacionalne države u pitanju, globalizacija nije nužno dobra ili loša jer njezine su posljedice uvelike rezultat ljudskih odluka o kojima se može raspravljati i koje se mogu promijeniti. Unatoč brojnim negativnim učincima globalizacije kao što su terorizam, problem nacionalne i međunarodne sigurnosti, ilegalne migracije i ksenofobija, pogrešno bi bilo reći kako je negativno sve vezano uz globalizaciju. Nove informatičke tehnologije, globalizacija informacija i digitalizacija društva donekle bi se mogle smatrati pozitivnim učincima globalizacije, budući da je njima u prvom redu skraćeno vrijeme komuniciranja.

Manjine i većina

Ostaje, dakle, za kraj jednostavno pitanje, ali ne toliko jednostavni odgovor na isto – mogu li u globaliziranom svijetu manjinske zajednice postati dovoljno vidljive i drugima zanimljive, bez da u središte pozornosti dolaze zbog incidenata, ugroženosti njihovih prava i sl.? Znači li da će ulaskom u toliko željenu Europsku uniju, uz niz povoljnosti, barem kada je ekonomska stabilnost u pitanju, male nacionalne zajednice brisanjem granica postati još manje zanimljive samima sebi, a još više drugima?

U prvom redu, odgovornost za poštivanje manjinskih prava svakako je na državi u kojoj određene manjinske zajednice žive i djeluju. No, ništa manje nismo sami odgovorni za vlastitu percepciju u javnosti. Sve dok manjinske zajednice budu fokusirane same na sebe i budu djelovale u tzv. manjinskim getima, bez pokušaja da sebe predstavljaju u nekom drugom svjetlu, bojim se, sve će se manje njih željeti angažirati u njima. Odgovornost se, dakle, ne može tek upiranjem prsta prema drugima prebaciti na drugu stranu, jer vlastitu manjinsku zajednicu moramo najprije učiniti zanimljivom nama samima da bismo s takvim stavom mogli ići prema drugima.

EKOLOŠKA PORUKA

Štedite vodu!!!

Svi smo (nadam se) svjesni činjenice da je pitke vode u svijetu sve manje i manje. Stoga, bacite se na posao i počnite štedjeti ovu tekućinu. Ne sutra, ne prekossutra, već odmah

Stanovnici Srbije, prema zvaničnim podacima, dnevno u prosjeku troše 250-300 litara vode, što se ocjenjuje kao »rasipničko ponašanje«. U Srbiji postoji velik problem za- gađenosti vodovoda, gdje je svaki treći rizičan zbog mikrobiološke, svaki četvrti zbog fizičko-kemijske neispravnosti, a svaki peti zbog oba faktora. Stoga, građani Srbije sve češće kupuju flaširanu vodu, koja je postala sveopći trend u svijetu. Konzumiranjem flaširane vode građani se žele približiti europskom standardu, ali je piju i iz straha od neispravnosti vode iz pipe. Podatak koji potvrđuje racionalnost ovog straha je da 17 dana u godini imamo mikrobiološki, a 72 dana kemijski neispravnu vodu iz pipe.

Svi smo (nadam se) svjesni činjenice da je pitke vode u svijetu sve manje i manje, da je zaraznih bolesti sve više i više, i da broj žrtava odnešenih tim bolestima raste, sve više i više. Članaka o štednji vode, o posljedicama rasipanja ove tekućine koja daje život je također sve više, ali izgleda da nas nijedan ne dotiče dovoljno, nijedan ne budi osjećaj suosjećanja prema žednoj Africi. Pročitati članak je veoma lako i nakon njega se osjećamo prosvijetljeno i pametnije, ali i dalje nastavljamo po starim navikama i zanemarujemo sve što smo pročitali. Učinak je jednak nuli. Hoće li vas probuditi ako vam kažem da je voda postala ugroženija od nafte? Jer, za naftu postoje raznorazna alternativna rješenja koja se već i rabe, ali za vodu nema zamjene. Kada ju jednog trenutka ponestane – nema natrag. Hoće li se to dogoditi budućim naraštajima, generacijama naše djece, generacijama njihove djece ili djeci njihove djece, ili će se to dogoditi sada? U vrijeme kada je čitava sjeverna polulopta zahvaćena enormnim mećavama, a južna katastrofalnim bujicama, dok se čitav planet drmusa uslijed raznih potresa i erupcija, možda apokalipsa i nije toliko daleko.

Počnite već danas

Dakle, trebamo li se baciti na posao i početi štedjeti vodu? Ne sutra, ne prekossutra, ne malo sutra; danas, i to odmah. Mnogi buntovnici će nepromišljeno reći: »Zašto bih ja morao štedjeti kada susjedi pokraj mene olako troše vodu?« Ukoliko buntovno kažeš da ti nisi kao svi ostali i da ne želiš da te itko uspoređuje s drugima, onda nemoj ni sebe uspoređivati s ostalima. Ukoliko nisi poput ostalih, možeš slobodno početi i zavrnuti slavinu. Jer drugi to ne rade. Ukoliko misliš da je to što radiš beskorisno, pomisli na svoju buduću djecu, unuke i praunuke koji će ti biti zahvalni na vodi koju si godinama skupljao za njih, pomisli na djecu u Somaliji, Angoli ili Zambiji koja će biti zahvalna što nisi

zalijsavao travu dok su njihovi jezici vapjeli za njom; bit će zahvalni što nisi paradiroao s galonima vode ispred njih dok su oni umirali.

Ljudi olako shvaćaju pitanje nestašice vode, uzimaju sebi za pravo bespotrebno je trošiti i govore kako ih nije briga za budućnost. I gdje nas je to hedonističko ponašanje dovelo? Živi za danas, ne brini za sutra. Ne brini za sutra, jer sutra ne postoji i neće ni postojati ukoliko nastavimo sa samozivim iskorištavanjem svega što nam dođe u šake.

Načini štednje

Kada štednja vode ne postane obveza, već navika, kakve promjene možemo očekivati? Prije svega, velika je vjerojatnost da će vas ostali zapitkivati o vašem stavu i načelima o vodi, kao i svrsi onoga što radite. Bit će onih koji će vam se smijati, ali i onih koji će prihvatiti vaš »nauk«. Hoću li trpjeti neuke i glupe ljude dok mi budu govorili da je ono što radim beskorisno? Kada zatvorim vodu dok sapunom trljam ruke kako bih uštedio što je moguće više vode, hoće li mi dijagnosticirati OCD? Hoće li mi se smijati ako ne povučem vodu nakon mokrenja (naime, u kućanstvu trećina potrošene vode ode na ispiranje WC-a)? Hoće li me prozvati prepametnim ili staromodnim ukoliko »ne uživam« (čitaj: ne provodim vremena) u tuširanju koliko i oni?

Na kraju, ja ću moći reći nešto što oni neće: »Nisam pridonio apokalipsi. Svim ljudskim snagama sam se trudio i svoju vodu ustupao drugima, pa makar je drugi trošili na manje pametne načine«.

Ivan Kovač

MALI ESEJ O BLUESU

Korijen moderne glazbe

Robert Johnson

***Što dublje zalaziš u srce glazbe moraš ići dalje u prošlost da bi zadovoljio
žed koju sam budiš, moraš tragati za izgubljenim blagom.
A to je za današnju popularnu glazbu – blues***

Dragi čitatelji, prvo moram vama obznaniti svoje ciljeve koje namjeravam postići ovim tekstom i porive zbog kojih je napisan. Moj cilj je na sebe uzeti dio tereta te pokušati predložiti dio svjetske kulturne baštine, novim ljudima i novim naraštajima. Da dragi moji, pričam o glazbi, točnije

o bluesu. Toj suštoj formi nastaloj na plantažama SAD-a, ali formi ispod čije jednostavne površine, previru mračne misli, velike ideje, još veća bol, ljubav, te najviši ideal sloboda.

Mnogi ljubitelji rock'n'rolla, hip-hopa, popa i sveukupno moderne glazbe ne znaju i nisu svjesni da je blues izvor svake današnje odsvirane note. Willie Dixon, jedan od najvećih kantautora bluesa, jednom je prigodom rekao: »Blues je korijen sve ostalo je voće«. Treba dakle objasniti kako je blues postao znan svijetu, kako je izašao izvan zajednica robova i kasnije izrabljivanih radnika na američkim plantažama. Sveopće je poznato da je blues nastao prvenstveno u SAD-u te da je dugo bio samo slušan od strane crnih robova, jer je proizilazio iz njihovih problema i njima se obraćao. Svi glazbenici koji su svirali blues su bili samouki majstori ili izuzetni virtuozni na gitari, usnoj harmonici, ili genijalni tekstopisci s temama crnim kao noć težine olova, ali i svjetlim bojama, pomoću kojih su opisivali ljubav.

Rodonačelnici žanra

Prve zvučne zapise bluesa ikad snimio je John Lomax, koji je radio za knjižnicu kongresa. Tridesetih je godina prošloga stoljeća, sa svojim sinom, obilazio SAD u potrazi za izvornim pjesmama da ih arhiviraju. Tako je 1933. g. našao Leadbellyja te ga je poveo sa sobom u Philadelphiju gdje je održao niz koncerata. Ljudi su prihvatili, za njih novi zvuk te tekstove koji su zračili mistikom u kojima se mogao svatko pronaći.

Iako je Leadbelly bio prvi koji je snimio album te nastupao pred publikom, nije prošao zapažen od strane šire mase ljudi. Čast da postane »ocem bluesa« pripala je Robertu Johnsonu. Nepoznati radnik s plantaže, kojega su pokupili da odsvira također nešto za arhiv, pokazao se kao iznimni gitarist s tekstovima koji su plašili ljude. Johnsonove pjesme govore o patnji, bježanju, te »ugovoru« koji je navodno potpisao sa samim gospodarom zla đavolom, u zamjenu za svoje umijeće. Njegova vjerojatno najpoznatija pjesma »Cross Road Blues« govori baš o tomu. Njegova, iako blijeda slava koja je kratko trajala, ostavila je neizmjeran utjecaj na sljedeće generacije glazbenika koji došli iza njega. Umro je veoma mlad, u 27. godini, iz sebe ostavljajući samo dvadeset devet pjesama.

Velikani ere

Dalje neću ići kronološki, navest ću vam neke od najvećih glazbenika te ere.

Son House, gitarist starije generacije koja se još nije probila do šire publike. Također, s malo zapisanih pjesama, ali veoma mnogo zabilježenih nastupa. Njegovim riječima, blues je o ljubavi muškarca i žene i to ljubavi koja je duboka dovoljno da se to dvoje u isto vrijeme i mrze i vole više od čega. Mrak je toliko gust u svakoj njegovoj pjesmi da je gotovo nemoguće razabrati ljubav, ali ipak se osjeti.

John Lee Hooker, genije i virtuoz na gitari, koji nam je donio pjesme poput »Boom, Boom, Boom«, »Crawling King Snake«, te »Going Mad Blues«. Pjesme su to koje i dan danas pronalaze puteve do mladih, kao i njegov sjevremeni glas.

Moram spomenuti čovjeka koji nam je omogućio ovo izobilje i raskoš. Leonard Chess je prvi čovjek koji je otvorio izdavačku kuću da bio omogućio crncima, koji su svirali blues, da izdaju svoje albume i pritom zarade. Leonard Chess je u svijet show businessa uveo imena koja su kasnije prerasla u legende. Imena poput Muddy Watersa, gitarist koji je svojim hitovima dospio na američke top ljestvice, te privukao i »bijelu« publiku da skrene pažnju na blues. Pjesme poput »Hoochie Coochie Man«, »I'm a Man«, pa čak i »Rolling Stone«, po kojoj su The Rolling Stones uzeli ime za svoj band, žive još i danas.

Chuck Berry, najnesretniji od svih jer su ga besramno pokrali svi od Beach Boysa pa do samog lažnog kralja rock'n'rolla Elvisa Presleya. Stvorivši pjesme poput »Johnny B. Goode«, »Maybellene«, na kraju se morao boriti sudskim putem za njih.

Neizbledjeli trag

Svi ovi i mnogi drugi glazbenici, blueseri, umrli su ili mladi ili stari, ali uglavnom nepoznati i siromašni. Izrabljivani, pokradeni i progonjeni od strane zakona s optužbama da kvare pristojnu bijelačku mladež. Trebalo je vremena da se ponovno otkrije, proslavi i svima stavi do znanja koliko su moćni bili ti ljudi bluesa. Bendovi poput Rolling Stonesa, Led Zeppelina, Fleetwood Maca, Beatelsa, Pink Floyd, te ljudi poput Jimija Hendrixa, Janis Joplin, Patti Smith, Erica Claptona, te mnogih drugih znali su njihovu veličinu te se i u njihovoj glazbi osjeti prizvuk bluesa.

Dragi moji ljubitelji glazbe, i sam sam otkrio da što dublje zalaziš u srce glazbe moraš ići dalje u prošlost da bi zadovoljio žed koju sam budiš, moraš tragati za izgubljenim blagom, moraš ući dublje u sebe i prihvatiti korijene. Moj pokušaj je bio nahraniti one koji istinski vole glazbu, ali ukoliko to nisam uspio, sigurno sam uspio dati vam do znanja da postoji ova predivna glazba.

Nikola Rudić

MARKO NAĐ, MLADI FOTOGRAF IZ BAČKOG MONOŠTORA

Stvaranje vlastitog novog svijeta

Najsvježije priznanje za svoj rad Marko je dobio na

30. omladinskoj izložbi fotografije Srbije,

u kategoriji autora do 16 godina

Listajući časopise o fotografiji i pregledavajući web stranice koje se bave ovom umjetnošću, za oko će vam sigurno zapasti magični prikazi koji vas vode u neki fantastični svijet bajki, s dozom mistike, a koje potpisuje autor pod pseudonimom Kid-of-Ozz ili jednostavno Marko Nađ. Moram priznati, kada sam bila u prigodi prvi put vidjeti fotografije ovog autora, pomislila sam da ih je napravio student umjetničke fotografije ili neki priznati fotograf. Na moje veliko iznenađenje, autor ovih priča je četrnaestogodišnji Marko, učenik osmog razreda osnovne škole iz Bačkog Monoštora.

Počeci s mobitelom

Kako kaže, oduvijek je gajio zanimanje za ovaj oblik umjetničkog izričaja, a svoje prve fotografije počeo je praviti tek prije godinu i pol. U pitanju su bile fotke zabilježene kamericom mobitela. Nakon što je na dar dobio fotoaparat od bake i djeda, koristio ga je neko vrijeme, ali se dogodilo to da se pokvario pa je nastala stanka u stvaranju. Prebrodivši ove »porođajne muke«, nekoliko mjeseci kasnije, pa sve do danas, Marko fotografira pomoću aparata Samsung ES75, koji je daleko od profesionalne digitalne kamere, ali dokazuje da se i bez preskupe opreme mogu stvarati umjetnička djela, kako sam kaže: »Kada se hoće i želi, sve se može«. Glavni suradnik i asistent u procesu stvaranja mu je brat Kristijan Nađ, s kojim zajednički pronalazi interesantne lokacije za snimanje i rekvizite, a Kristijan mu je i model na mnogim fotografijama.

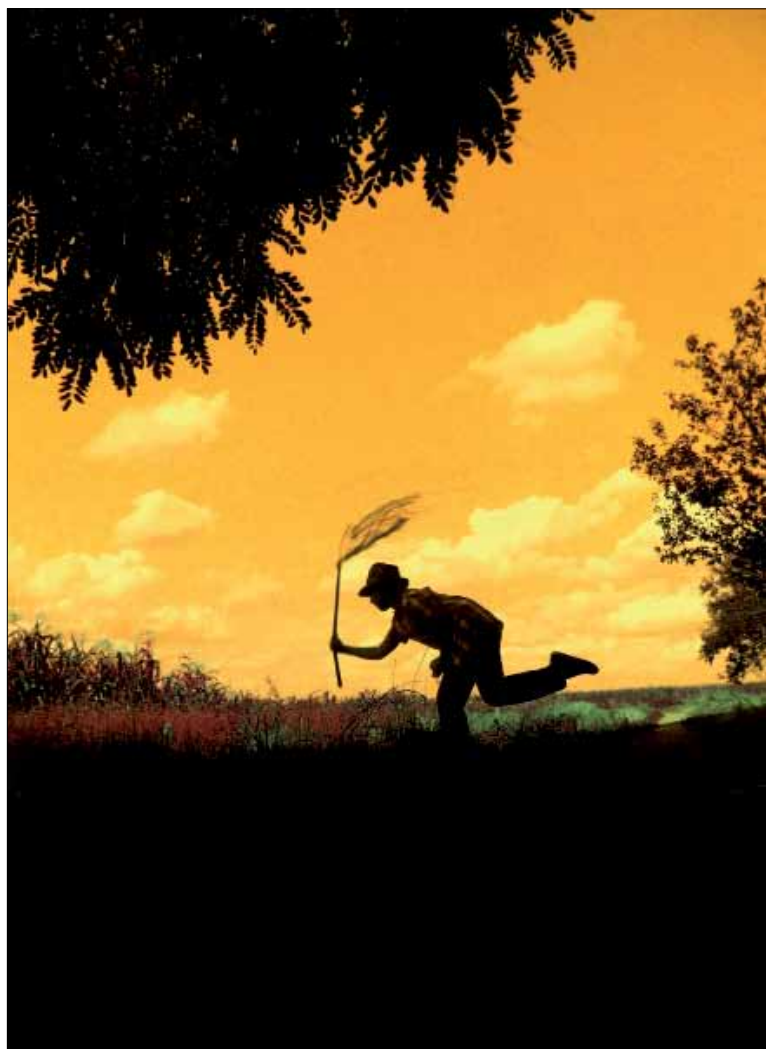

Facebook popularnost

Ovaj mladić, koji je inače odličan u školi i čiji je rad nakon kratkog vremena priznat na mnogim razinama, kaže kako je svoje prve fotografije postavio na Facebook stranici, a nakon prvih 200 »likeova«, stranicu je obrisao shvativši u međuvremenu da je u velikoj mjeri uznapredovao u svomu radu i da može biti mnogo bolji. Kasnije se ipak vratio Facebooku, ali je postavio fotografije i na različite web prezentacije, na preporuku mnogobrojnih kolega fotografa, među ostalim i na stranici talijanskog »Voguea«. Postavio je sve svoje fotografije kojima je u to vrijeme raspolagao, a na početku je bila prihvaćena jedna, da bi se kasnije njihov broj povećavao. Kada mu je prvi put fotografija bila odabrana za fotografiju dana na ovoj internet stranici, Marko je bio u nevjerici, a nakon toga, još u nekoliko navrata, njegove fotografije bivaju istaknute na ovaj način. Kontaktom s drugim mladim fotografima, što pomoću interneta, što telefonski, naučio je mnoge stvari vezane za fotografiju. U stalnom je kontaktu s Ivanom Todorović, fotografinjom iz Srbije, kao i s Dolores Juhas iz Hrvatske. Interesantna je anegdota s jednom kolegicom iz Amerike, koja mu je postala prijateljica na Facebooku, i koja, kada je vidjela njegove radove, odlučila je pokloniti mu svoj profesionalni aparat koji bi mu poslala, no Marko je ovu ponudu odbio, jer je smatrao da ne može prihvatiti takvu vrstu dara.

Bajkoviti motivi

Markovim fotografijama dominiraju bajkoviti motivi, koncipirani tako da svaka fotografija priča svoju priču, nekada veselu, a nekada protkanu mistikom. Fotografski uzori su mu Brooke Shaden, Kirsty Mitchell, Paulina Wydrzynska i Dolores Juhas. Inspiraciju pronalazi prvenstveno u glazbi, te ponekad u radovima drugih fotografa. Početnu ideju zatim koncipira, kako kaže, obično na večer, u polusnu, kada razrađuje detalje, a sve ideje i kocepte bilježi u svoj planer sa skicama za buduće projekte.

U radu mu pomažu brat i prijatelji, pretežito prijateljice, jer su one otvorenije za suradnju kao modeli. Obiluje interesantnim anegdotama sa snimanja, budući da bira različita mjesta u prirodi kao scenografiju – šumu, obalu kanala i Dunava, a radio je i fotografije na kojima je model bio u vodi. Ponekada je snimanje puno poteškoća – potrebno je nositi sve rekvizite na odabrane lokacije koje su počesto veoma udaljene, iskoordinirati modele, uhvatiti pravi moment i sl. Nastale fotografije Marko obrađuje u photoshopu i naglašava kako primjećuje napredak u radu iz dana u dan. Isto tako, zahvaljujući fotografiji, perfektno je naučio engleski jezik, u kontaktu s ostalim fotografima, te koristeći različite kompjutorske programe u svojem radu.

Danas sve značajne foto publikacije sadrže po neku Markovu fotografiju, a izvjesno je to da je ovo tek početak karijere ovoga mladog stvaratelja. Najsvježije priznanje njegovom radu dodjeljeno mu je na 30. omladinskoj izložbi fotografije Srbije, u kategoriji autora do 16 godina.

Markovi roditelji maksimalno podupiru njegov rad. U planu je nabava profesionalnog fotoaparata koji bi ovome mladom umjetniku omogućio da još kvalitetnije stvara. Što se tiče planova za budućnost, Marko bi se želio cijeloga života baviti fotografijom, a s novim aparatom planira se više posveti modnoj fotografiji.

Marko, držimo ti fige!

Zdenka Mitić

Besplatan život u New Yorku

Iako je život u Americi skup, i dalje je prepun jeftinih, odnosno besplatnih iznenađenja koja se kriju među golemim neboderima

Moto savezne države New Hampshire glasi »Live free or die« i može se uočiti na svim NH automobilskim oznakama. U New Yorku pak neslužbeni moto, za koji ne zna baš svaki New Yorker, jest »Live FOR FREE or die«.

O čemu se tu radi? Je li ovaj Kužišov dopisnik iz New Yorka postao Ma Baker dvadeset i prvog stoljeća te je krenuo u niz oružanih pljački kao što je to radila spomenuta majka sa svojim sinovima koju je Boney M kasnije opjevao? Zamalo ste pogodili. Točno je da je New York jedan od najskupljih gradova na svijetu, ali je također pun i jeftinih, odnosno besplatnih iznenađenja koja se kriju među golemim neboderima. Ni potpisniku ovog teksta nije bilo lako otkriti ih, ali mukotrpnim radom sve se može.

Trader Joe's rocks

Prije svega, spomenimo dvije velike točke gdje nema šanse da umrete od gladi iako ste »broke«, uzimajući u obzir da je hrana, posebice na Manhattanu, vrlo skupa. To su 72. ulica na Upper West Sideu i 14. ulica Downtown. Počnimo s besplatnim uzorcima koje možete naći u svakom Trader Joe's supermarketu. Trader Joe's je nešto slično našem O24 ili Rodiću, samo je prilično manji i free samples se nude apsolutno svaki dan. Obično su to uzorci tople juhe, kolačića, pita, proje, gibanice ili nečeg američkog što još niste kušali. Uz to možete popiti šalicu kave, mlijeka, kave s mlijekom ili mlijeka s kavom. Po nekom nepoznatom pravilu, svakome je dovoljan po jedan uzorak. No, pravila postoje da se krše. Na Gornjoj zapadnoj strani, odmah do supermarketa nalazi se Gigi Café koji svaki dan nudi četiri vrste juhe gdje je, opet po nekom »God knows« kakvom pravilu, dozvoljeno probati samo jedan uzorak od svake vrste. Vjerujte, bit će vam to dovoljno da utolite glad, ali je svaka juha tako dobra da moramo napraviti još jedan krug. Par blokova niže, odmah iza Apple Storea, naići ćete na još jedan supermarket koji nudi razne vrste ajvara i pekmeza koje možete probati na raznobojnom čipsu.

Rajski vrt u 14. ulici

Četrnaesta ulica leglo je malo većeg broja izbora. Pokraj dva Trader Joe's-a (dobro ste pročitali, two!), od kojih je jedan smješten baš u spomenutoj ulici na istočnoj strani, dok ćete na drugom naleći šećuci se nekoliko blokova uz 6. aveniju, postoji nekoliko drugih »gostionica«. Supermarket s odgovarajućim nazivom Eden's garden (Rajski vrt) nudi krupno izrezane komade različitih vrsta šunke, kobasice i slanine. Ako se tu ne najedete, nećete nigdje.

Poslije ovog »švedskog stola«, ukoliko još stane u vas, možete okusiti i pekmez od marelice i borovnice. Jesmo li spomenuli da će vas sve ovo izaći točno onoliko kolika je plaća Boba Rocka, udvostručena za prošlogodišnju? Tko je slab u matematici, a ima nas, dopustite da vam izračunamo. Dakle, plaća Boba Rocka ove

godine iznosi dvostruko više od prošlogodišnje, a prošle godine iznosila je, ni više ni manje, nego nula dolara. Iz toga proizilazi da je ovogodišnja plaća, kao i cijena vašega ručka u New Yorku, jednaka nula puta dva.

Komad pizze s Bobom Rockom

Kada već spominjemo Boba Rocka, po tko zna koji put, ne smijemo zaboraviti na meksičku piceriju na križanju 37. ulice i Broadwaya. Naime, svaki dan između 10.30 i 11 sati post meridiem, prije nego što se picerija zatvori, Meksikanci izdvoje nekoliko velikih pizza i podijele ih onima koji su gladni, a kao i Bob Rock nemaju novca ni za komad pizze. Naravno, to vam preporučamo, ako tko od vas bude dolazio, samo ukoliko imate hrabrosti stajati u redu punom Bob Rocku sličnim ljudima. Ako imate toliko sreće da stojite u redu između dvoje ljudi koji su makar i malo pristojni kao Alan Ford, a ne namргоđeni kao Bob Rock ili puni antičkih priča kao Broj Jedan, uživat ćete u tom komadu pizze (a nekada se dijele i po dva-tri). Dosada, međutim, nitko nije bio te sreće. Ovaj tekst se odnosio na hranu kao jedan od vrlo skupih segmenata života u Americi. Najskuplji je dio još uvijek smještaj. Zaku-

pnine su visoke i to ne samo na Manhattanu nego i u ostalim općinama kao što su Brooklyn, Queens, Bronx. No, i to se da riješiti na više načina.

Naravno, ovo su samo neki od primjera kako preživjeti, a ne platiti. Ima ih još dosta. Primjerice, razne crkve koje nude tople obroke nakon molitve, odnosno mise, ili takozvani Relief Bus koji dva do tri puta tjedno nudi juhu i toplu čokoladu na raznim lokacijama.

Tomislav Perušić

DNEVNIK JEDNE TINEJDŽERICE

Idemo na kavu?

Dobro vam jutro! Jeste li se razbudili? Jeste li popili kavu? Vjerujem da jeste. Imate li kakvih planova za popodne? Idete li s nekim na kavu? Aha... I mislila sam. Gdje ćete za vikend? Pa da, na kavu... Ništa bez kave! Najpopularniji stimulans na svijetu, univerzalno piće kojim se većina nas služi svakodnevno. Iako postoje oni koji nisu ljubitelji ovog aromatičnog napitka, čak i oni postavljaju čuveno pitanje »Kad ćemo na kavu?«

Mnogi od nas započinjemo dan šalicom kave, jer bez nje ne bismo funkcionirali. Koliko ste samo puta stisnuli gumb za odgađanje alarma? Poznato? Nisam ni sumnjala. No, gutljaj kave i odmah ste na nogama! Spremni na nove radne pobjede!

Ali, nije toplo piće samo pokretač bez nekog posebnog okusa. Daleko bilo. Ako isprobate više vrsta i aroma, brzo vas osvoji!

Prema legendama, kava je otkrivena u Etiopiji, ali se ne zna točno razdoblje nastanka. Jedino što je poznato jest da su se Arapi zainteresirali za ovu biljku, shvativši što propuštaju, a to je bilo u 15. stoljeću. Nakon toga je jedno vrijeme kava bila zabranjeno piće iz razloga što odvraća narod od vjere Prorokove i nije se smjela konzumirati, a kamoli uživati u njoj! Prvi kafići u kojima se ispijalo aromatično toplo piće, koje su u vrijeme zabrane nazvali »šejtanskom rabotom«, nastali su u Damasku i Alepu, u Siriji, 1530. godine. Nakon toga, kako to obično biva u životu, »za dobrim konjem se prašina diže«, tako se i priča o ukusnoj kavi proširila po čitavom planetu i ubrzo su svi počeli ispijati šalice kave u svojim domovima. Baš kao i danas!

Koja je vaša omiljena kava? Izbor je velik i svaka je različita po okusu, ali naravno ne voli svatko gorki espresso, niti je svatko ljubitelj slatke kave poput moke.

Najpopularnije kave

Turska kava

Sigurno ste svi čuli za tursku kavu! Ona domaća, crna kava koju su bake priprema- le. Ono što je svima čudno je što se zove turska kava, a kava koja se pije u Turskoj nema dodirne veze s ovom našom kavom. Danas je sve manje u uporabi zbog izbo-

ra egzotičnih industrijskih kava, no rado je pominjemo jer je nastala među prvima. Odlična je za gatanje jer ostavlja crni talog na dnu šalice!

Espresso kava

Skoro pa se može ispitati u samo jednom gutljaju! Gorka, nimalo slatka, ne sadrži kalorije! Kratki napitak koji se servira u 40 ml šalice.

Ness kava

Definitivno najpopularnija diljem svijeta, zbog svojih proizvoda, poput 3 u 1, s okusom Milke, ledena kava... Većina ljubitelja kave se opredjeljuje upravo za ovu »toplu kraljicu«.

Moka kava

Kava koja sama po sebi ima okus koji podsjeća na čokoladu! Za sve ljubitelje slatkog okusa ona je idealno rješenje.

Cappuccino

Podrijetlom iz Italije, ova kava je smjesa espressa, mlijeka i mlječne pjene.

Pravi ljubitelji kave svakodnevno otkrivaju čari svoga najdražeg pića. Neki će je piti s puno mlijeka, neki će dodati žlicu šećera, neki šlag, dok će ju neki ostaviti gorku. Svijet danas ne možemo zamisliti bez kave. Gdje god se okrenemo, tu je negdje, oko nas. Ne treba pretjerivati s konzumacijom, ali u normalnim količinama ne škodi.

Ako ste sami, a želite srediti svoj život i živjeti u harmoniji s nekom osobom ili provoditi vrijeme s njom, usudite se, skupite hrabrosti i izvedite i vi nekoga na kavu! Znam da je odavno prošao Dan zaljubljenih, ali možda netko očekuje baš vaš poziv na kavu, samo što vi još uvijek sjedite prekrštenih ruku i ne uzimate olako slušalicu u ruke! Požurite da se kava ne ohladi! Dok je svjež, najbolja je! Ah, eno mene moja čeka u kuhinji. Žurim!

Donna Diana Prčić

Žanamarí

Najveći albumi hrvatske popularne glazbe: Time – »Time II«

Tvrdo konceptualni rock

Koncem 60-ih godina minula stoljeća počele su se oformljivati takozvane »super grupe« rocka i jaza, glazbene formacije sastavljene od glasovitih glazbenika koji su svi, za se gledano, bili velike zvijezde u matičnim skupinama, ali koje nikada prije toga nisu svirale skupa i mahom je njihovo okupljanje bilo tek profitabilni hir njihovih menadžera i producenata. Taj val nije zaobišao ni bivšu Jugoslaviju, te je prva istinska skupina takovog formata osnovana koncem 1971. godine, kada je dotadašnji leader i frontman osječkih Dinamita, a kasniji pjevač beogradske Kornij grupe, Adolf-Dado Topić skupio svoje vlastite skladbe i oformio Time. Debut-album ove skupine iz 1972. bio je naveliko prihvaćen kao nešto najbolje što se dotad (pa i nakon toga) čulo na ovim prostorima, o čemu sam i pisao u jednom od prošlih brojeva ovog časopisa.

Uspjeh prvog albuma grupe Time morao se iskoristiti i nedugo nakon objavljivanja istog uslijedio je njegov nasljednik, za nijansu slabiji »Time II«. On je, naime, imao tek jednu manu, podosta glazbenika iz prve postave Timea razišlo se u druge jazz i rock formacije ili se okrenulo suradnji

s inim glazbenicima i vlastitim solo-projektima. Nakon fenomenalnog uspjeha prvog albuma, klavijaturist Tihomir-Pop Asanović započinje solo-projekt s vrhunskim ex-jugoslavenskim glazbenicima, basist Mario Mavrin se vraća jazz-korijenima i nastupa (ponovno) s već pokojnim doajenom europskoga jaza, vibrafonistom i leaderom orkestra Boškom Petrovićem, gitarist Vedran Božić snima solo-album, a ostali se posvećuju studijskome radu session-glazbenika.

U toj situaciji, Topić nanovo ostaje sam, s hrpom novog materijala i dilemom koga pozvati da isti snimi u studiju i promovira na turnejama i koncertima.

Izborna se postava rasula negdje s proljeća 1973., a napušta ih i producent prvog, majstorskoga albuma Vlado Mihaljek. Topić odlazi na odsluženje vojnoga roka i s novim pjesmama okuplja, početkom 1975., grupu za drugi album grupe »Time II« na kojemu sviraju Asanović za klavijaturama, Žika Jelić iz beogradske YU grupe za gitarom, Divjak ponovno sjeda za bubnjeve i konga-udaljelke, te se skupini priključuje i Dabi Lukač, na moog sintetizatoru. Početkom naredne godine, grupi se priključuje i klavijaturist

Chris Nichols, kojega Topić upoznaje za vrijeme gostovanja (bas,vokal) u britanskoj skupini Foundations, a na mjesto Divjaka dolazi splitski veteran Peco Petej.

Stil skupine koji je uvijek varirao između progresivnoga rocka, a la Traffic i Family s Otoka, i uplivom jazz-rocka (Colosseum, Blood, Sweat & Tears, Chicago) na drugom je albumu pomalo krenuo u smjeru tvrdoga konceptualnog rocka, koji se još više iskristalizirao na Topićevom autobiografskom albumu »Život u čizmama s visokom petom«, o životu, sjaju i bijedu rock'n'roll zvijezde u nemilosrdnome svijetu showbizza.

Album »Time II« objavljen je 1975. u nakladi PGP RTB-a, s trominutnim hit-skladbama poput »Dok ja i moj miš sviramo jazz«, vojskom inspirirana »Živjeti slobodno«, te dugim baladama – »Da li znaš da te volim«, »Divlje guske« (mojim osobnim favoritom), te »Balada o 2000«, rađene na tekst Alberta Krasničića.

Ne tako dojmljiv kao Timeov debut-album, ali nosač zvuka kojega bi svaki istinski zaljubljenik u domaći rock morao imati u svojoj kolekciji.

Robert Tilly

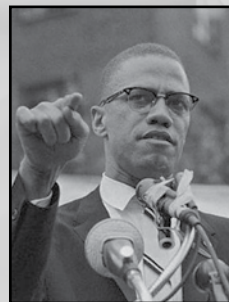
SUPERMAN

Crnački lideri, mučenici XX. stoljeća

Stephen Biko i Malcolm X

Za razliku od Martina Luthera Kinga, koji je postao legendom građanskog pokreta američkih crnaca za svoja osnovna ljudska prava, postojali su i druge vođe čiji su životi nasilno završeni tijekom dugogodišnje borbe, ali koji nisu postali toliko priznati. Ako Martina Luthera Kinga smatramo glavnim liderom američkih, a Nelsona Mandelu afričkih crnaca, odmah do njih su Malcolm X i Steve Biko.

Malcolm Little po rođenju, tj. Malcolm X po vlastitom odabiru imena (Omaha, Nebraska, 19. svibnja 1925. - New York, 21. veljače 1965.) prominentni je borac za

crnačka prava, ali iz redova muslimana.

Dok je Malcolm dijete, obitelj mu se zbog prijetnji Ku Klux Klana seli u Lansing u saveznu državu Michigan, a oca i ujaka mu ubijaju bijeli rasisti zbog članstva u udruzi za poboljšanje života crnaca. Smrt njegova oca je prikazana kao nesretan slučaj, bez obzira što mu je glava bila odvojena od tijela. Iako je imao dvije police osiguranja, isplaćen im je samo mali iznos jer je po službenim spisima počinio samoubojstvo.

Malcolm je imao šestero braće i sestara od svoje majke čiji je otac bio bijelac, te još tri polubrata po očevom prvom braku. Kako Malcolmova majka nakon smrti muža nije mogla puno učiniti za sina, o njemu su skrbili stariji brat i sestra. Malcolm je započeo život sitnog kriminalca. U dobi od 12 godina postao je štićenik Doma za nezbrinutu djecu. Kada je napunio 17 godina pušten je iz doma. Potom se zaposlio u putničkom vlatku kao perač posuđa, a zatim se seli u New York kod rođaka. Uskoro je postao nasilnik, svodnik i diler drogom, kasnije i ovisnik. Godine 1941. uhićen je i osuđen na deset godina zatvora zbog provale.

Godine 1952. pušten je iz zatvora i počinje njegov preobražaj dok se pridružuje pokretu Nacija islama. Njegov mentor je bio Elijah Muhammad, vodeći lider američke muslimanske zajednice. Ali, Malcolm ide dalje od toga, mijenja svoje prezime u X prosvjedujući što je crnačkim robovima dano prezime bivših robovlasnika. On traga za izvorom identiteta crnaca i odbija nositi bjelačko prezime. Isto tako, odbija baptističku vjeru svoga oca i preuzima islam, te odlazi na hadž u muslimanski sveti grad Meku. Nakon povratka u Sjedinjene Države odbacuje neke svoje radikalne ideje i utemeljuje vlastitu organizaciju nazvanu Organizacija Afro-američkog jedinstva, te opet mijenja ime u El-Hajj Malik El-Shabbazz. Malcolm je sa suprugom Betty Sanders imao 6 kćeri.

Postao je poznat nakon incidenta u New Yorku kada su policajci bezrazložno prebili jednog člana Nacije islama. Oko policijske postaje se sakupilo oko 4.000 bijesnih crnaca, koji su se mirno razišli nakon Malcolmove intervencije. On im nije ništa rekao, samo im je pokazao da se razidu tolika je, naime, bila njegova moć. No, više je poznato da je ostvario utjecaj i na boksača Cassiusa Claya koji nakon osvajanja šampionske titule uzima ime Muhammad Ali i postaje jedan od najvećih zagovornika ideja muslimanskih crnaca.

Godine 1965. Malcolm je smrtno ranjen dok je držao govor u New Yorku u kojem je kritizirao Elijah Muhammada, od strane članova Nacije islama. Tom događaju pridonijelo je razilaženje mišljenja dvojice lidera, te Malcolmovo saznanje o inkriminirajućim djelatnostima Elijaha Muhammada.

Pokop je obavljen pred desecima tisuća ljudi nakon službe u Harlemu, u Božjoj Crkvi Krista.

Stephen Biko (18. prosinac 1946. - 12. rujna 1977.) je bio znameniti južnoafrički anti-apartheid aktivist koji je djelovao 1960-ih i 1970-ih. Borbu protiv apartheida je započeo kao studentski vođa, a potom je osnovao Pokret crnačke svijesti kojim je nastojao organizirati crnačko stanovništvo, osobito gradsko, u borbi protiv bjelačke vlasti. Studirao je medicinu kako bi postao liječnikom, ali ga je režim izbacio s fakulteta zbog politiziranja. Pored materinskog xhosa jezika govorio je i engleski te afrikaans.

Bio je poznat i po tomu što je sloganom »crno je lijepo« podigao ne samo svijest, nego i samopouzdanje svojih sunarodnjaka. Napori BCM, koji su eskalirali u Ustanak u Sowetu 1976., doveli su do njegova uhićenja nakon čega je pretučen na smrt. To je izgledalo tako da je Bika uhitila policija i ispitivala ga 22 sata, uz prebijanje, te je pao u komu. Pretrpio je tešku traumu glave dok je cijeli dan visio vezan za prozor. Nakon više tjedana policija ga je povela k liječniku, no tako što su ga golog postavili na zadnje sjedalo i pošli na pregled u Pretoriju 1.100 kilometara udaljenju, gdje je i umro sutradan. Na njegovom sprovodu bili su deseci tisuća ljudi, uključujući veleposlanike SAD-a i zemalja zapadne Europe. Nitko nije odgovarao za njegovu smrt koja je proglašena samoubojstvom. Bijeli novinar Woods koji je istraživao slučaj i fotografirao tijelo morao je odseliti iz Južnoafričke Republike.

Zbog svega toga Stephen Biko je postao jedan od najpoznatijih mučenika anti-apartheid pokreta.

Priredio: N. P.

PREDSTAVLJAMO: DJ Igor Horvat iz Subotice

Majstor za vrtenje ploča

Photo: Goran Cvijanov

Tehnike kojima se DJ služi nisu nimalo naivne i iziskuju mnogo vježbe. Kada sam kupio gramofone, provodio sam dnevno od 3 do 6 sati vježbajući. I tako mjesecima

Razgovarala: Antonija Sudarević

Čarobna kombinacija glazbe i opreme (gramofoni, mikseta, slušalice, zvučnici, ali i mnogi drugi uređaji), privukli su i jednog mladića iz Subotice, Igora Horvata, da postane DJ. On je duhovit i nasmijan, a najviše ga, kako kaže, ispunjava glazba. Inače, Igor je i student Fakulteta tehničkih znanosti u Novom Sadu, na smjeru Računarstvo i automatika. Kako je zavolio elektroničku glazbu i upustio se u vode DJ-inga otkriva nam za Kužiš.

Kužiš?! Koliko dugo se baviš DJ-ingom?

DJ-ingom se aktivno bavim oko tri godine, iako sam prve ozbiljnije angažmane dobio tek ljetos.

Kužiš?! Kada te počela zanimati glazba?

Ne bih znao odakle početi. Još kao mali dječak, u nižim razredima osnovne škole,

drugarima sam snimao miksovane kazete, s tadašnjih hitovima. Također sam pohađao osnovnu muzičku školu koju sam napustio jer nisam posećivao dovoljno vremena vježbanju. Svirao sam gitaru. A konkretno za elektroničku glazbu sam se počeo interesirati u ranim srednjoškolskim danima, kada sam počeo posjećivati tulum i festivale takvog tipa.

Kužiš?! Kada je i kako tvoj hobi postao javan?

To se dogodilo spontano na jednom rođendanu na kojem sam prišao DJ-u i govorio mu što da pušta. Dotični je primijetio da imam »osjećaj« pogoditi pravu stvar. Nakon toga me je pozvao i pitao bih li htio ponekad puštati glazbu umjesto njega.

Kužiš?! Gdje je bila tvoja prva »svirka«?

Prvi tulumi na kojima sam puštao glazbu bili su organizirani od strane mojih drugara, i oni su bili zatvorenog tipa. Tada sam puštao glazbu za sebe i svoje prijatelje, iz čistog zadovoljstva. A prvi tulum za koji sam dobio novac, bio je na dočeku Nove godina u kafiću »Atrium« u hotelu »Galleria«.

Kužiš?! Kako prihvaćaš činjenicu da nekada moraš puštati ono što ti ne voliš, jer moraš ugoditi gostima-partijanerima?

To jednostavno postoji i uvijek će tako biti. Onaj tko plaća, taj odlučuje. Sve dok se ne izgradi vlastiti imidž, odnosno vlastiti »brend«. Tada DJ vrti točno određeni pravač glazbe, s jedinstvenim stilom i angažiraju ga oni koji ga žele u svom klubu, takvog kakav je. To je nešto čemu svi težimo, ali put do toga nije ni malo lak niti jednostavan.

Kužiš?!: Koja glazba se najviše traži?

Ukusi se uvijek razlikuju i uvijek postoji publika koja je zadovoljna i ona koja nije. Stoga smatram da ne treba biti sluga za DJ pulutom, nego treba izgraditi određeni imidž, da te ljudi povezuju s određenom vrstom glazbe i na taj način stvarati svoju publiku. Uglavnom se traže neki komercijalni hitovi koji su aktualni u danom momentu, ali ja najviše volim svojim setovima prikazati publici neku priču. Napravim uvod koji će ih uvesti u ono što im spremam, zatim ih »razbacam« u vrhuncu, a onda raznježim na kraju. Da bi to postigao, često se služim starijim hitovima i stvarima koje izvlačim iz »zabačenih kutaka« moje kolekcije, ali naravno da ne izostaju i aktualni hitovi.

Kužiš?!: Pošto si student, kako uspijevaš uklopiti DJ-ing aktivnosti i studij?

Eh, to je posebna priča. Najviše sam poziva dobio u momentu kada sam se odlučio prebaciti u Novi Sad. Dajem sve od sebe da održim balans između obrazovanja i hobija, glazbe. Nekada ispašta jedno, nekada drugo. Mada su mi trenutačno prioriteti više okrenuti studiju.

Kužiš?!: Mnogi misle kako je biti DJ lak i zabavan posao. Ali, koliko to može biti naporan angažman?

Da, to je kliše koji vlada u svijesti većine i koji je u mnogo čemu pogrešan. Biti DJ je

veoma velika odgovornost, jer o DJ-u ovisi čitava večer, provod i zadovoljstvo gostiju. Tehnike kojima se DJ služi nisu nimalo lake i naivne i iziskuju mnogo vježbe. Samo ću spomenuti podatak da sam u vrijeme kada sam kupio sebi gramofone, provodio dnevno od 3 do 6 sati vježbajući na njima, tako mjesecima. Sada naravno ne vježbam toliko, ne zato što sve znam i nema potrebe za tim, nego zato što ne mogu priuštiti sebi toliko vremena, zbog drugih obveza. Uređaji koje DJ koristi za svoj nastup veoma su skupi, nerijetko dostižu i četverocifrene iznose, a naši klubovi ni malo nisu voljni za saradnju po tom planu, nego sve ostaje na nama. Pored toga, tu postoji i problem pijanih gostiju koji umiju biti veoma naporni i neugodni.

Kužiš?!: Jesi li dobio nekakvo priznanje za svoj rad?

Nastupio sam dosad na dva natjecanja DJ-eva. Jedno je bilo u organizaciji nekadašnjeg »RadioLiveCaffea«, gdje sam osvojio drugo mjesto i ostao upamćen kao najmlađi natjecatelj, te kao jedini koji je prošao u drugi krug s gramofonskim pločama. Drugi put su me silom natjerali da se prijavim na natjecanje u klub »The Code« i od tog natjecanja nisam očekivao apsolutno ništa. I jednostavno kako je tekla večer dogodila se »magija«, moj set je oduševio publiku i žiri, i tako sam prošao dalje. Imao sam do-

sta sreće i situacija je išla u moju korist. A u samom finalu sam od prve minute znao da će pobjeda biti moja, bio sam 110 posto siguran u sebe, što je moja glazba i pokazala. Naravno, ništa od toga ne bi bilo da me nisu podržali moji prijatelji i djevojka svojim glasovima, stoga im se ovom prilikom još jednom želim zahvaliti.

Kužiš?!: Jesi li stekao popularnost nakon pobjede i je li se broj poziva za posao povećao nakon uspjeha?

I te kako. Nakon pobjede sam dobio čast raditi u parku Ferenc Raichlea za Dan grada Subotice, na koncertu kojega je organizirao Andrija Patarčić. Tamo su mnogi čuli moju glazbu i pozitivno je ocijenili. Također sam odmah nakon natjecanja bio pozvan u radio emisiju »No sleep« u kojoj me je veoma ljubazno ugostio DJ Joggi iz Bačke Topole. Nakon toga sam dobio neke ponude i pozive od kojih su se neki proveli u djelo, a neki ostali samo priča.

Kužiš?!: Kako tvoji prijatelji i najbliži gledaju na tvoje bavljenje DJ-ingom?

Moji prijatelji znaju za moj hobi i podržavaju me u tome, što je meni jako drago, jer skoro na svakom tulumu na kojem radim dođe netko od njih da me posluša. To mi mnogo znači i uvijek je lakše raditi kad je netko poznat uz vas.

HI TECH / ZNANOST

Microsoft nagradio projekt hrvatskih studenata

Na Svjetskom ekonomskom forumu, koji se odvijao u Davosu u Švicarskoj, tim hrvatskih studenata osvojio je vrijednu nagradu – bespovratnu stipendiju »Imagine cup« u iznosu od 75 tisuća dolara koju dodjeljuje Microsoft. Nagrada se po prvi put dodjeljuje za inovativnost mladih u rješavanju globalnih problema, piše portal Znanost.com.

Tim je radio na projektu KiDnect, kojega čini specijalizirani softver koji pomaže djeci oboljeloj od cerebralne paralize. Sustav KiDncet već je našao svoju primjenu u Hrvatskoj, pa se koristi u bolnici u Varaždinu, ali i van granica Hrvatske – u Münchenu. Sljedeći korak studenata bit će nadogradnja sustava, pa će se tako novim senzorima omogućiti rotacija zglobova, uz novi sustav za obradu podataka i višejezično sučelje.

U konkurenciji se nalazilo 50 najboljih projekata iz cijelog svijeta. Nagradu najboljima uručio je Bill Gates, osnivač Microsofta.

Antena u spreju

Mlada američka tvrtka Chamtech Enterprises demonstrirala je na Googleovom događanju u sklopu projekta Solve For X zanimljivo rješenje. Riječ je o anteni u spreju, čija je upotreba vrlo jednostavna – korisnik antenu doslovce nacrtava na gotovo bilo kojoj površini i time značajno poboljšava rad različitih bežičnih uređaja, objavio je Bug.hr.

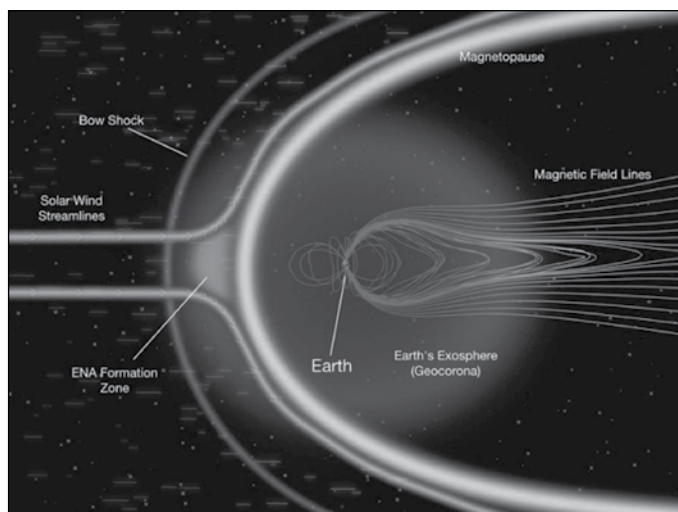

Rješenje je moguće koristiti na zidovima, drveću, zemlji, automobilima i drugim površinama, a učinkovitost je navodno znatno veća od klasičnih antena, osobito u podvodnim primjenama. Upotreba tehnologije u mobitelima mogla bi povećati učinkovitost njihove antene i za 10 posto, a moguće su i druge zanimljive primjene, poput »bojenja« zidova ovom antenom kao zamjena za postojeće tornjeve baznih stanica telekom operatera.

Tvrtka očekivano ne otkriva nikakve detalje proizvoda, no riječ je o nanotehnologiji čije su glavne komponente već patentirane i spremne za komercijalnu primjenu. Premda bi proizvod mogao biti od velike pomoći raznim istraživačima, zrakoplovnim kompanijama, telekomima, spasilačkim službama i sličnim skupinama korisnika, rješenje zasad najviše testiraju vojska i druge vladine službe.

Otkrivena izvanzemaljska materija van Sunčevog sustava

NASA-ina letjelica IBEX (Interstellar Boundary Explorer), otkrila je po prvi put materiju izvan Sunčevog sustava. »Ta izvanzemaljska međuzvjezdana materija je u stvari ono od čega su zvijezde, planeti i ljudi napravljeni i stvarno je važno da se analizira«, izjavio je David McComas, glavni istraživač IBEX-a. IBEX proučava granicu Sunčevog sustava u orbiti oko 322.000 kilometara iznad Zemlje.

Međunarodni tim znanstvenika predstavio je u stožeru NASA-e nova otkrića IBEX-a, u što spada prvo otkrivanje izvanzemaljskih čestica vodika, kisika i neona, nakon potvrde prethodno otkrivenog helija. Ti atomi su ostaci supernova, starijih zvijezda koje su eksplodirale i razbacale svoje elemente širom galaksije. Međuzvjezdani vjetar nosi te nabijene i neutralne čestice kroz Mliječnu stazu, a IBEX može otkriti elemente koji su u njima prisutni.

Istraživači su otkrili 74 atoma kisika na svakih 20 atoma neona u međuzvjezdanom vjetru. Za usporedbu, u Sunčevom sustavu ima 111 atoma kisika na svakih 20 atoma neona, što znači da je u svakom dijelu našeg sustava više atoma kisika nego u obližnjem međuzvjezdanom prostoru, napomenuli su znanstvenici u priopćenju. »Važno je znati njihovu količinu, jer ti elementi grade zvijezde, planete i ljude. Otkrili smo sljedeću zagonetku, materija van Sunčevog sustava ne izgleda kao ona unutar njega. Izgleda da joj fali kisika u odnosu na neon«, istaknuo je McComas.

Najstarije živo biće!

Znanstvenici su pronašli najstariji živući organizam na svijetu i otkrili da je na Zemlji proživio već 200.000 godina i živi i

dalje. Radi se obliku divovske morske trave na dnu Sredozemnog mora. Australijski znanstvenici napravili su sekvencu DNK uzoraka iz divovske morske trave, *Posidonia oceanica*, koja se proteže preko 40 podvodnih »livada« od Španjolske sve do Cipra, prenosi Telegraph.

Analiza DNK objavljena je u žurnalu PLoS ONE i otkrila je kako su pojedini primjerci te trave stari i do 200.000 godina. Dosad se smatralo kako je Tasmanijska biljka najstariji živi organizam sa svojih 43.000 godine dugovječnosti. Profesor Carlos Duarte sa Sveučilišta Zapadna Australija, istaknuo je kako je ključ dugovječnosti te morske trave njezina mogućnost reprodukcije aseksualnim putem, odnosno kloniranjem. Dodao je da iako su morske trave najotporniji organizmi na planetu, njihov je broj počeo opadati, zbog obalnog razvoja i globalnog zatopljenja.

»Ako se klimatske promjene nastave, ishod za tu vrstu bit će jako loš«, zaključio je Duarte. Kao jedan od razloga istaknuo je i onaj najočitiji – ne mogu se jednostavno same pomaknuti i preseliti na neko gostoljubivije područje Mediterana.

Mikroskopski laseri

Istraživači sa Sveučilišta California u San Diegu objavili su članak u časopisu »Nature« u kojem opisuju novu metodu za izradu iznimno malih lasera, piše Net.hr.

Nova tehnologija omogućuje izradu lasera male snage koji su manji od jednog mikrometra u promjeru, čime je omogućena njihova primjena u širokom spektru uređaja. Istraživači tako navode mogućnost njihovog korištenja za slanje podataka unutar čipova ili za izradu ekrana visoke razlučivosti i mikroskopskih biosenzora koji stvaraju slike virusa i DNA molekula. Također je moguća njihova primjena za analizu i izradu materijala koji raspršuju svjetlost, čime postaju nevidljivim.

Najveći problem kod izrade vrlo malih lasera je količina energije potrebne za generiranje stalnog snopa svjetlosti. Stoga su znanstvenici sa Sveučilišta California kreirali laser sa sličnom strukturom kao koaksijalni kabel. Minijaturni koaksijalni kabel je metalni štap okružen poluvodljivim materijalom. Takva konstrukcija omogućuje izbjegavanje elektromagnetskih efekata koji se normalno pojavljuju kod tako malih objekata, omogućujući time stvaranje iznimno malih laserskih rezonatora. Takav laser je dimenzijama usporediv s valnom duljinom svjetlosti koju proizvodi. Znanstvenici ističu kako još uvijek istražuju teoriju koja stoji iza takvih lasera, tako da nije izgledna njihova skorija komercijalna primjena.

Srčana lozinka

Ljudski otkucaji srca nikada se ne ponavljaju te svaka osoba ima različiti ritam otkucaja. Kineski znanstvenici otkrili su način da matematički identificiraju ljudske otkucaje i iskoriste ih

kao lozinku. »Upravo zbog toga što su elektrokardiogram signali (EKG), tj. signali koje proizvodi elektrokardiograf, uređaj koji bilježi električnu aktivnost srca u vremenu, različiti od osobe do osobe, mogu se koristiti kao novo sredstvo za biometrijsku identifikaciju«, kažu istraživači na nacionalnom Sveučilištu Chung Hsing u Taichungu, Tajvan.

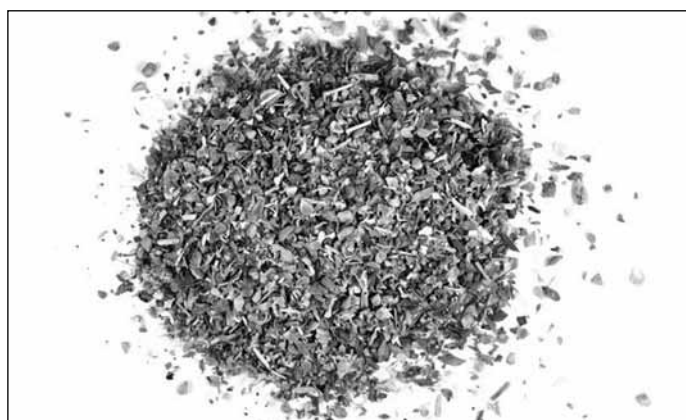
Vodeći znanstvenik u ovom istraživanju Chun-Liang Lin koristio je dva niza EKG signala koje je izmjerio s dlanova ljudi kako bi utvrdio jedinstvena matematička svojstva njihova srca. Otkrio je da se taj broj može koristiti kao lozinka te da je cijeli sustav vrlo siguran.

Dosadašnji biometrijski sigurnosni sustavi koji koriste otiske prstiju ponekad se mogu prevariti uz pomoć fotografije. Linov sustav bilježi EKG sa svakog dlana, a ključ koji je baziran na tom mjerenju se pohranjuje i koristi za sva kasnija dekodiranja. Njegova ideja je da se ovaj sustav ugradi u vanjske tvrde diskove i druge uređaje koji će se moći kodirati i dekodirati jednostavno tako da ih se dodiruje.

Ako zaživi, ova ideja mogla bi postati vrlo popularna. Microsoft trenutačno testira svoj sustav lozinki za nadolazeći Windows 8 softver, a to je korištenje slike na kojoj korisnici moraju identificirati koje ljude poznaju umjesto upisivanja nezgrapnih lozinki punih brojeva te malih i velikih slova.

Čudesni origano

Origano je 42 puta bogatiji antioksidansima od jabuka, 12 puta od naranči i četiri puta od borovnica, a uz to sadrži bakar, niacin i beta-karoten, kao i druge hranjive tvari.

Komplimentima na račun ove biljke nema kraja, jer poput bosiljka i ružmarina sadrži tzv. ružmarinsku kiselinu. Riječ je o snažnom antioksidansu koji pomaže u sprečavanju oštećenja stanica uzrokovanih slobodnim radikalima, čime se smanjuje rizik od raka, srčanih bolesti, ateroskleroze i preranog starenja. Ima i protuupalni učinak, pa je ružmarinska kiselina vrlo dobra i u tretiranju alergijske astme, piše Ordinacija.hr.

Origano također obiluje antibakterijskim svojstvima, uključujući ulja timol i karvakrol. Istraživanja su pokazala da ova dva spoja zaustavljaju rast mnogih vrsta bakterija. Potiče probavu i funkcioniranje jetre i žuči te se uspješno primjenjuje kod akutne i kronične upale sinusa, viroze, gripe i prehlade, ali i kronične glavobolje.

Pokazalo se da je djelotvoran i protiv akni, artritisa, kancerogenih oboljenja, upalnih stanja i mutacija stanica.

INTERVJU: Zbogom Brus Li

Punk i tambure

Novosadski bend za ovu godinu, u kojoj slavi dva desetljeća postojanja, priprema mini LP i veliki koncert na kojem bi trebali promovirati foto-monografiju i dokumentarni film o skupini

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Zbogom Brus Li je novosadska punk rock grupa, nastala 1992. godine. Ipak iz šireg korpusa bendova koji pripadaju spomenutom žanru izdvaja ih samozvani »punkburaški« pristup. Naime, jedinstveni zvuk grupe Zbogom Brus Li kombinacija je klasične punk rock glazbe i tradicionalne muzike iz Vojvodine, koji članovi benda dobivaju tako što sviraju klasične rock instrumente – gitara i bubanj, zajedno s tradicionalnim vojvođanskim duetom – begeš (kontrabas) i tambura.

U razdoblju od 1994. do 2000. godine bend je bio veoma aktivan, svirajući uglavnom po Vojvodini, ostalim dijelovima Srbije, zemljama bivše Jugoslavije

(Hrvatska, Makedonija, Slovenija), Mađarskoj, Italiji. Nakon višegodišnje stanke, 2005. godine Zbogom Brus Li je ponovno aktivan i do danas je imao veliki broj nastupa (Eurobasket 2005., Exit festival 2006., Motovun film festival 2007., ICWiP festival 2007. Pečuh, Exit 08., IFUS - International Festival of Street Musicians Novi Sad 2008., Beovizija 2009., Ferra-

ra Buskers festival 2009, Exit 09...).

Dosad su objavili pet albuma, a njihove pjesme zastupljene su na brojnim kompilacijama objavljenim u zemlji, ali i u Hrvatskoj i Poljskoj.

KUŽIŠ?!: Kako ste se odlučili na kombinaciju punk rocka s elementima vojvođanske tamburaške glazbe?

Bilo je lako. Vojvođani smo, a i Zvonko Bogdan se, htjeli ne htjeli, slušao na nedjeljnim ručkovima cijeli život. Odrasli smo na punku i to nam se samo od sebe spojilo.

KUŽIŠ?!: Imali ste priliku svirati u inozemstvu – od država u ex-Yu regiji, do

Preslušavanje na netu

Pjesme benda Zbogom Brus Li možete slušati na profilima benda koji se nalaze na Myspaceu, Discogsu, Last.Fmu, MyExitu i, naravno, YouTubeu.

Zašto se bend zove Zbogom Brus Li?

Ime je dano iz čiste zafrkancije. Ali kažite iskreno, zar vam nije žao što tog čovjeka više nema?

Mađarske, Italije... Kako publika reagira na vašu, žanrovski autentičnu, glazbu?

Riječ je o originalnom konceptu i kao takav svugdje se dobro prima. Jezična barijera nije toliko problem jer tu i nisu tekstovi u prvom planu. S druge strane, mi smo se u svakoj zemlji potrudili barem koji stih ili refren otpjevati na domaćem jeziku. Uglavnom smo se zezali s »Nikad nemoj plakati zbog ljubavi...«, jer je tekst najkraći. U Italiji je verzija na talijanskom bila pravi ulični hit.

KUŽIŠ?!: Ove godine obilježavate 20 godina postojanja. Spremate li tim povodom nešto posebno za svoju publiku?

Ako sve bude išlo po planu na proljeće bi trebali izdati ploču, mini LP s 5 novih pje-

sama. Dvije pjesme su urađene u duetu s Nikolom Pejakovićem Koljom, jedna s Bobom Kneževićem i još dva bonusa. Na jesen će biti središnja koncertna manifestacija na kojoj bi promovirali foto-mono-grafiju i dokumentarni film.

KUŽIŠ?!: Koji biste događaj ili anegdota izdvojili kao posebno zanimljiv u dosadašnjoj karijeri benda?

Trebalo bi nam bar 200 stranica, koliko je planirano za monografiju, da nabrojimo sve zanimljivosti. Mi smo se međusobno i tukli i ljubili, bježali od publike i organizatora (i ovi od nas), gurali kombije, svirali 17 koncerata u 10 dana, dijelili pozornicu s praktički svim većim imenima domaće i regionalne scene i još mnogo toga. Sačekajte knjigu i film. Vidjet ćete.

KUŽIŠ?!: Posljednji album »Ukleti salaš« objavili ste prije četiri godine. Spremate li novi materijal i kada ga možemo očekivati?

Uz sve što sam naveo počeli smo pripremati i novi album, ali on, realno, neće moći biti realiziran ove godine. Bit će to

pravi pankburaški album, s još većom količinom obrada starogradske pjesama. Moguće je da će biti nešto tvrdi od »Salaša«, a planiramo i dosta gostiju na njemu. Ali, sve to tek sljedeće godine.

KUŽIŠ?!: Kažite nam nešto više o vašem virtualnom projektu Partija smijeha. Izlazite li na predstojeće izbore?

Pravo da vam kažem, mrzi nas. Važnija nam je dvadesetogodišnjica benda od izbora. Iz zezanja smo to pokrenuli, a gomila ljudi nas je virtualno lajkovala. Krije se tu dobar potencijal. Tko zna, jednog dana...

KUŽIŠ?!: Imate li u skorašnjem planu neke svirke po vojvođanskim mjestima?

Zbog svih navedenih prioriteta svirke nam ove godine nisu u planu. Možda tek na jesen. Sviramo neke sitnije varijante uskoro. Imamo gostovanje na jednoj lokalnoj manifestaciji, u planu je jedan ispraćaj – ne u vojsku, nego u inozemstvo – i vjerojatno jednu svadbu. Naravno, ako nas pozovu negdje nećemo odbiti.

Ukidanje diglo prašinu

Domaće zadaće - potrebne ili nepotrebne?

Nedavno se diglo mnogo prašine oko odluke ravnatelja jedne osnovne škole kojom su ukinute domaće zadaće. Kao i uvijek, jedne je ova odluka oduševila, a druge razljutila. Radi se o ravnatelju Osnovne škole Vijenac iz Osijeka, koji smatra kako se domaća zadaća ostavlja samo kao ono što nije dovršeno u školi, čime se od učenika dobije da budu pažljiviji i radišniji na satu. Vijest se poput tsunamija proširila internetskim prostorom i novinama te dobila zavidne minute prostora na

televiziji i radiju. Svi su željeli dokazati svoja stajališta – oni koji smatraju da je to dobra odluka kao i oni koji smatraju da je to katastrofalna stvar. Iako se odluka o ukidanju domaćih zadaća učinila kao prava bombastična vijest, zapravo nije donijeta preko noći. Naime, ravnatelj Sokol na svemu je radio petnaestak godina te je napravio anketu među učenicima, roditeljima i nastavnicima i organizirao radionice te je sve promatrano iz Agencije za odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj. Dodaje i kako nikome ništa nije nametnuto.

Pozitivne strane domaćih zadaća:

- Mnogi jedino tako uče, pišući domaću zadaću, čak 80 posto učenika
- Učenici se ovako uče radnim navikama, obavezama i odgovornosti
- Odlična stvar za ponavljanje gradiva
- Može pomoći u rješavanju problema i razvijanju kreativnosti
- Učenje dosljednosti

Negativne strane domaćih zadaća:

- Nekima ih pišu roditelji
- Oduzima vrijeme koje bi odgovorni učenici iskoristili za pravo učenje i usvajanje gradiva
- Mnogo izgubljenih velikih odmora za prepisivanje zadaća
- Djeci se zbog puno zadaća ne ostavlja puno prostora da budu djeca
- Može se pretvoriti u rutinu koja se obavlja reda radi
- Samo nastavnici kažu da čak kod trećine učenika zadaća nema nikakvog efekta ni utjecaja na poboljšanje ocjena (www.teen385.com)

BESPLATNE GRADSKA NOVINE ZA UČENIKE

5+

www.novine5plus.com

Neozbiljni pesimisti – 24. veljače, Subotica

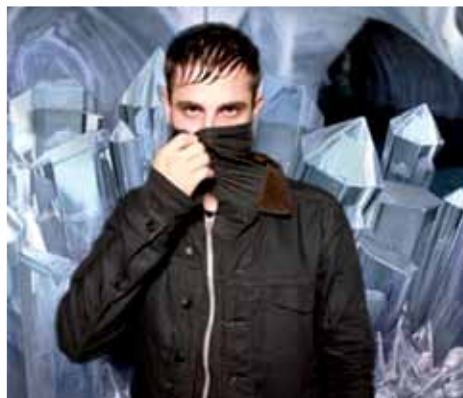
Večeras (petak, 24. veljače) u subotičkom klubu Mladost nastupa somborski anti global etno punk bend Neozbiljni pesimisti. Domaća podrška veselim Som-

borcima bit će grupa Ljudi iz grada, koja svira obrade rock pjesama s prostora bivše Jugoslavije. Početak je u 22 sata, a cijena ulaznice iznosi 200 dinara.

Alex Zelenka – 25. veljače, Subotica

U subotičkom klubu Code sutra nastupa glasoviti američki producent i DJ Alex Ze-

lenka. Glazbena ikona iz Čikaga, Zelenka je najbolje poznat po svojoj produkciji s Crystal Castles i masivnim remiksima umjetnika poput Fischerspooner, Kavin-

sky, Thom Yorke, Royksopp, Lykke Li i Underworld. Ulaznica je 200 dinara.

Disciplin A Kitschme – 9. ožujka, Novi Sad

Legendarni beogradski sastav Disciplin A Kitschme održat će koncert u Fabrici u petak 9. ožujka, u organizaciji SKC-a iz Novog Sada. Bit će to promocija njihovog zadnjeg albu-

ma »Uf!« objavljenog prošle godine. Karte za ovaj događaj su 600 dinara u preprodaji (CD šop Mungos, Njegoševa 14), a 800 na dan koncerta. Gosti koncerta su grupa 16 OSAM 23.

Exit festival – od 12. do 15. srpnja, Novi Sad

Ovogodišnje izdanje Exit festivala održat će od 12. do 15. srpnja u Novom Sadu. Exit najavljuje da će na Petrovaradin-

skoj tvrđavi ove godine nastupiti New Order, jedan od najpriznatijih i najutjecajnijih bendova današnjice. Na Main Stage vraćaju se i Gossip sa svojom neprikosnovenom plesnom energijom uz zavodljivi post punk rock zvuk. Još jedno potpuno svježe i uzbudljivo ime stiže na Petrovaradinsku tvrđavu, Wolfmother, australijski bend koji mnogi hrabro porede s Black Sabbath, Led Zeppelin i Deep Purple.

Na ovogodišnjem Exit festivalu nastupit će i portugalska world music senzacija Buraka Som Sistema. Njihov miks angolskog kuduro zvuka, snažni multi-etnički geto funk ritmovi i nevjerovatni plesači i MC-ijevi iz cijelog svijeta, uživo ostavljaju publiku bez daha.

Dance Arenu posjetit će i stari prijatelj Exit festivala Richie Hawtin, zlatni vokal elektronske scene Miss Kittin, kao i najaktuelniji izvođači s progresivne etikete Crosstown Rebels, Maeco Plex i Art Department.

Također, Cadenza Records priprema nezaboravnu noć sa svojim top izvođačima. U Novi Sad tom prilikom stižu Luciano, Reboot live, Kenny Larkin, Robert Dietz i Maayan Nidam.

Više informacija možete pronaći na www.exitfest.org.

Tečaj likovnog u »Kolu«

Likovni odjel HKC-a »Bunjevačko kolo« organizira obuku iz slikarstva za učenike

osnovnoškolskog uzrasta.

Tečaj će trajati do kraja ove školske godine, a vodit će ga profesorica razredne nastave Biljana Mustafić.

Rok za prijave traje do 27. veljače, a prijaviti se možete na tel. 024 555-589 ili u osobno u Uredu HKC-a »Bunjevačko kolo«.

Dodatne informacije možete dobiti na telefon 024 524-938.

preporuka

Kimiko – »From Our Room To Yours«, 2011.

Iako su na sceni prisutni već nekoliko godina, »From Our Room To Yours« je prvi album zagrebačkog indie dua Kimiko. Stvaralački nukleus benda čine Lora Šuljić i Zoran Pleško, a njihova glazba bliska je zvuku, pa i ukupnoj poetici, njemačkih bendova 80-ih projekata kao što su Notwist, Tarwater, To Rococo Rot, koji na nenametljiv način kombiniraju elektroničku i akustičnu glazbu. Svojim debijem, Kimiko je pokazao neupitnu glazbenu zrelost. U biti, oni stvaraju nježne pop pjesme, no to čine s dozom skladateljskog, ali i aranžmanskog eksperimentiranja. U pitanju je 11 uhu ugodnih numera natopljenih sviračkom ležernošću i dozom sjete. Kimiko je ovom solidno zaokruženom cjelinom pokazao koliko su idejno i kvalitetno neupitan bend, s odmakom od većine onoga što se događa na hrvatskoj glazbenoj sceni. Jedina zamjerka bi im mogla biti to što pjevaju na engleskom, ali to je već stvar osobnih afiniteta slušatelja.

Prvi singl s albuma nosi ime »AK 47«, a sve pjesme možete preslušati na stranici izdavača Geenger Recordsa i na bandcamp profilu benda.

D. B. P.

Film: Engleska pita

Britanska inačica kultne »Američke pite«, film o četvorici prijatelja koji kreću na ludi provod u Grčkoj, ne bi li tamo nekoga upoznali i zabavili se. Svaki od njih je poseban. Jedan je očiti štreber, drugi pati za curom koja ga je ostavila, treći glumi frajera iako mu teško polazi za rukom, dok četvrtog pak uzbuđuju gospođe u zrelih godinama... Čeka ih provod života!

Film je napravljen je po kultnoj britanskoj TV seriji »The Inbetweeners« koja je snimljena u tri sezone, od 2008 do 2010. Taj sitcom višestruko je nagrađivan, a bio je nominiran u kategoriji »Best situation comedy« po izboru Britanske akademije filmske i televizijske umjetnosti. 2011. osvojio je nagradu za izniman doprinos britanskoj komediji.

Glavne uloge u seriji i filmu tumače Simon Bird, Joe Thomas, Blake Harrison i James Buckley, a redatelj filma je Ben Palmer.

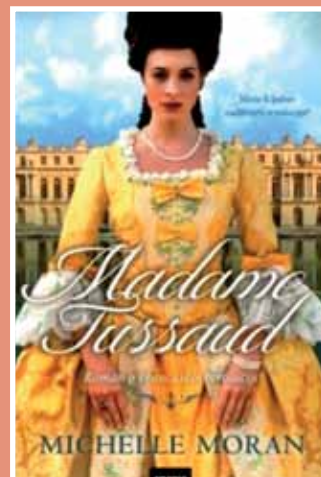
(www.filmski.net)

Michelle Moran, »Madame Tussaud«

Spisateljica Michelle Moran napravila je hrabar korak smještajući radnju svog romana u vrijeme Francuske revolucije. Sama tema Revolucije je, moglo bi se reći »izlizana«, toliko puta upotrebljavana da se da zaključiti kako iz nje više ne možemo dobiti ništa novo. Ali Moran dokazuje da postoji ne samo još jedan, nego mnogo više kutova iz kojih se ovaj veliki povijesni događaj može interpretirati. Glavni lik romana je Marie Grosholtz, koja odrastajući u muzeju voštanih figura postaje umjetnica koja svojim rukama uz pomoć voska modelira vrijeme u kojem živi. Rastrzana između ljubavi prema tradicionalnoj monarhiji i želji za promjenama koje neminovno dolaze, junakinja se trudi ne izgubiti ono ljudsko u sebi i voljeti. Kroz život priznate umjetnice tog vremena upoznajemo se sa slavnim ličnostima tog vremena i s problemima koji su mučili one koji su uvidjeli da se tiranija smjenjuje tiranijom. Knjiga koja može zadržati pozornost i dobrih poznavatelja ere o kojoj govori; svakako je vrijedi imati u svojoj zbirci.

I. Rudić

Marko Nad: Best thing I never had